

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAS

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbo brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnine na nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilačni račun št. 841-652. Telefon štov. 1167.

IZHAJA VSAKI DAN.
ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Pozornost št. 8. se prodaja po 3 zv., (6 stotnik) v mnogih točkah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Domarju, Polkani itd.
GENE OG LASOV se računajo po vrstah (širine 73 mm, višine 24 mm); za trgovinske in obične oglašje po 20 stotnik; za osmrtnice, zahvale, poslanice, oglašje denarnih zavodov po 50 stot. Za oglašje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnj vrsta K 2. Mali oglašji po 8 stot. beseda, najmanj pa 10 stot. — Oglašje sprejema „Inzeratni oddelk uprave Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

BRZOJAVNE VESTI.

Cesar Fran Josip I. daroval papežu 1 mil. lir.

MONAKOVO 7. Rimski dopisnik „Munch. Zeitung“-a piše, da je cesar Fran Josip I. po svojem okrevanju poslal papežu Piju X. dar 1 mil. lir.

Knez Lobkovic pri cesarju.

DUNAJ 7. — Cesar je danes vprejel v posebni avdijenci bivšega deželnega maršala kneza Jurja Lobkovica.

Zasedanje avstrijske poslanske zbornice.

DUNAJ 7. Poslanska zbornica bo imela prvo sejo po božičnih počitnicah v ponedeljek 18. t. m.

Novi predsednik upravnega sodišča.

DUNAJ 7. „Deutsches Volksblatt“ poroča, da je prvim predsednikom upravnega sodišča namesto umrlega predsednika grofa Friderika Schönborna določen prvi predsednik senata markiz Baquehem.

Dr. Rakodczay bo odlikovan.

BUDIMPEŠTA 7. Odstopivši ban dr. Rakodczay bo odlikovan z visokim redom.

Hrvatski minister Josipović še ostane.

BUDIMPEŠTA 7. — Hrvatski minister Josipović ostane vsaj začasno še na svojem mestu; pozneje pa ga utegne nadomestiti kakor popularnejša oseba.

Leopold Wölfling nesrečen tudi v drugem zakonu.

DUNAJ 7. „Deutsches Volksblatt“ poroča iz Curiga: Iz najboljšega vira se čuje, da so v zakonu Leopolda Wölflinga (bivši avstrijski nadvojvoda) za Marijo Magdaleno Ritter nastala že nesporazumljenja. Druga soproga Wölflinga je postala namreč zelo razsipna. Vrh tega pokazuje Ritter v zakonskem življenju neke nagone, ki se nikako ne strinjajo z njenim sedanjim položajem. Leopold Wölfling ni v tem drugim zakonu nič kaj zadovoljen. Zdi se, da bo ločen tudi ta zakon kakor prejšnji.

Baron Rauch — hrvatski ban.

BUDIMPEŠTA 7. Baron Rauch se je danes ob 9 in pol uri predpoludne podal v ministersko predsedstvo, kjer je imel z ministerskim predsednikom dr. Wekerle daljši razgovor. Ob 11. uri je bila v stanovanju ministra za trgovino Košuta ministerska konferenca, na kateri je bil tudi baron Rauch. Kmalu potem je baron Rauch izjavil, da je razvil v ministerskem svetu svoj program, ki je bil odobren. Sedaj ne odpotuje v Zagreb, marveč ostane tukaj, dokler se ne poda na Dunaj, da priseže, kar se utegne zgoditi po jutrajšnjem.

Štrajk mesarskih pomočnikov v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 7. (Ogr. biro.) Štrajk mesarskih pomočnikov je dobil danes znatno ojačanje, ker se je dosedanjim 250 štrajkovcem pridružilo še nadaljnjih 150. Tudi pomočniki v prodajalnicah slašine in prekajenega mesa nameravajo štrajkati. Vsled štrajka so narasle cene perutnine za 10 do 15 odstotkov. Mesarji nameravajo od jutri naprej povišati cene za 15 stot.

PODLISTEK.

2

On?

GUY de MAUPASSANT,

Ali ni strašno tako življenje? Preje nimem občutil nikdar nič takega.

Prihajal sem vedno mirno domov. Hodil sem po svoji sobi gor in dol, ne da bi motila najmanjša stvar vedrosti moje duše. Ako bi mi bil povedal kdo, kaka bolezen, kaka nezgodljiva, neumna in strašna groza me ima popasti nekega dne, bi se bil pač zasmejal na glas; takrat sem še odpiral v največji temi mirno vsaka vrata, brezskrbno sem legel v postelji, ne da bi zaklenil duri, in nisem vstajal sredi noči, da se prepričam, ali se trdno zaprti vsi izhodi iz moje sobe...

To vse se je začelo še le lanske leto na čuden način.

Bilo je mokrega jesenskega večera. Ko je bila moja postrežnica, potem ko sem povračal, odšla domov, sem se vprašal, kaj naj počnem zdaj. Šel sem parkrat gor in dol po sobi. Čutil sem se zelo trudnega, brez vzroka potrtega, nesposobnega za nobeno delo, da, niti brati se mi ni ljubilo...

Droben dež je škropil na okno; bil sem žalosten — ves prevzet tiste nevtemeljene žalosti, ko bi se človek najrajši zjokal, in ko

Samomor finančnega uradnika.

BUDIMPEŠTA 7. — Pomožni tajnik v finančnem ministerstvu, Zdenko Blaskovich pl. Kloborić se je danes opoiznoval v svojem uradu ustrelil z revolverjem.

Novi graški župan.

GRADEČ 7. — Občinski svet je danes zopet izvolil župana dr. Frana Grafa; Romualda Magga prvica in Edvarda Ertla pa dragim podžupanom.

Krakovska trgovinska in obrtna zbornica.

KRAKOV 7. — Trgovinska in obrtna zbornica je danes izvolila zopet bivše predsedstvo.

Goldschmidt izročen avstrijskim oblastnim.

SOLNOGRAD 7. Danes dopoldne so pripeljali semkaj iz Monakovega L. Goldschmidta, ki je pred tremi tedni ukradel iz blagajne dunajskega arzenala 30.000 kron. Goldschmidta najbrž izroče sodišču v Pesti, kjer je že prej izvršil več zločinov.

Pichon v Madridu.

MADRID 7. Listi ugodno tolmačijo potovanje francoskega ministerskega predsednika Pichona v Pariz.

Japonski proračun.

LONDON 7. „Daily Telegraph“ poroča iz Tokija: Skupni stroški japonske vlade za finančno leto, ki pričinja s 1. aprilom bodo znašali 616 milijonov jenov. Ta svota je malo manjša nego ona lanskega leta. Skupni prihodki so proračunani na 660 milijonov jenov; prebitok rednega proračuna za bodoče leto znaša okoli 50 milijonov.

Delno pomiloženje v Rusiji.

PETROGRAD 7. — Povodom božičnih praznikov je več del guvernerjev pooblaščen, da pomilostijo ujetnike, obsojene od upravnih oblastnih.

Vpliv industrije na narodni razvoj.

I.

Nepobitno dejstvo je, da narod, obkoljen od drugih gospodarsko naprednih narodov, mora napenjati vse svoje sile, in če je številno majhen in gospodarsko slab, jih celo podvojiti in potrojiti do skrajne meje razpenjivosti svoje energije, da se vzdrži na isti gospodarski višini, ako noče v težkem boju za obstoj polagoma ali gotovo poginiti. V tem gospodarskem boju igra industrija in trgovina poglavitno vlogo, kajti te dve panogi gospodarstva sta oni dve dinamični sili, ki sta v stanu revolucionirati one statične narodnostne razmere, ki slonijo na pradedni zemlji. Dočim poljedelstvo vzdržuje in zadržuje prebivalstvo na pradednem njega bivališču, ustvarjata industrija in trgovina posebna središča, ki imata v daljnem polomeru tako privlačno silo, da sta v stanu temeljito spreminiti etnografske razmere. Proces industrializacije, urbanizma, preseljevanja so prikazni, ki se dajejo zasledovati od dneva do dneva. Če pa se ta privlačna središča nahajajo na ozemlju drugega naroda, potem preti gospodarsko slabšemu narodu velikanska nevar-

želimo, da bi mogli govoriti s kom, vseeno s kom, samo da bi vrgli od sebe pezo svojih misli.

Čutil sem se tako samega. Moja soba se mi je zdela tako prazna, kakor je nisem čutil še nikoli. Neizmerna, bridka samota me je obdajala. Kaj naj počnem? Usedel sem se zopet.

Nervozna nestrpnost mi je šinila gor po nogah, ostal sem in sem zopet pričel hoditi okoli. Morda sem imel tudi malo vročine; roke, ki sem jih imel sklenjene na hrbtu, kakor delamo, kadar se počasi izprehajamo, so me pekle. Naenkrat pa me je izpreletelo mrzlo po hrbtu; zdelo se mi je, kakor da prodira mokrota od zunaj v mene noter, in sklenil sem, da zakurim v kaminu.

Storil sem to; bilo je prvi pot v letu. Usedel sem se zopet in sem strmel v plamen. Kmalu pa sem čutil, da mi je čisto nemogoče sedeti na miru; moral sem iti kam vun, se raztresti, poiskati kakega prijatelja.

Šel sem torej. Obiskal sem tri tovariše, ki jih nisem dobil doma. Potem sem krenil na bulvár s trdnim namenom, da bom iskal tako dolgo, dokler ne dobim kakega znanca.

Bilo je povsod žalostno. Mokri trotoarji so se svetili in težka vlaga neprodukega dežja je pritiskala na ulice in zdelo se je, kakor bi vtrujala plinove luči in jih zatemnjevala.

Počasi sem stopal po bulvárju in sem si ponavljal vedno le: „Vendar ne bom našel

moč; njegova raznaredovanje se vrši v polnem teku.

Tak je položaj slovenskega naroda. Pred nami leži strokovno znamenit članek, ki ga je priobčila pred nekaj časa graška „Tagespost“, v katerem dokazuje pisatelj na podlagi statistike napredek nemškega življenja nasproti slovenskemu na štajerskem, kateri napredek je pripisovati vplivu bolj naprednih gospodarskih oblik, ki osrečujejo nemški del dežele.

Iz tega članka erpimo mi Slovenci lahko mnogo pouka in vredno je, predno izvajamo posledice, ki so za nas na dlani, da ga navedemo v glavnih točkah:

„Dejstvo, da se vkljub marljivemu narodnemu podrobnemu delu slovenskih nasprotnikov, s katerim se nemško delovanje na tem polju vkljub zboljšanim razmeram zadnjih let še dolgo ne more primerjati, številno razmerje obeh narodov na štajerskem premika v korist Nemcev — to dejstvo zasluži polno zanimanje ne le politika, ampak tudi etnografa in nacionalnega ekonoma. To dejstvo dobiva številno izraza v tem, da je štajersko leta 1830 štel 61.14 odstotkov Nemcev in 38.86 odstotkov Slovencev, dočim se je 70 let pozneje, ob ljudskem štetju leta 1900, glasilo razmerje 68.71 odstotkov proti 31.18 odstotkom. Premikanja številnega razmerja ni pripisovati morda kakemu nenadnemu nasilnemu prevratu marveč je naravna koečna posledica desetletja trajajočega razvoja. Vsako med navedenima dvema letoma izvršeno ljudsko štetje izkazuje isto sliko: počasno, ali neprenehano napredovanje nemškega jezika.“

Vzroki temu morajo biti le ali etnografske ali gospodarske naravi.“
Pisatelj dokazuje potem na podlagi statističnega materiala, da prva alternativa ne velja. Narobe, statistika dokazuje, da se slovenski živeli na štajerskem močnejše pomnožuje nego nemški. Naravno pomnoževanje ljudstva (vsled prebitka na porodih) znaša v nemških političnih okrajih od 1880 do 1890 4.22 odstotkov, od 1890 do 1900 5.43 odstotkov vsega prebivalstva, v slovenskih političnih okrajih pa v istih obdobjih 8.22 odstotkov in 9.54 odstotkov. Močnejše ljudsko pomnoževanje pri Slovencih je pripisovati toliko večjemu splošnemu številu porodov, kolikor manjšemu pomiranjju. Večjo plodnost Slovencev je razvideti zlasti iz dejstva, da število porodov znaša 1890—1900 v nemških političnih okrajih 29.32 (od tisoč), v slovenskih pa 32.79 (od tisoč).

Vsled tega sklepa pisatelj popolnoma pravilno, da niso etnografski razlogi, ki so pripomogli štajerskim Nemcem v zadnjih desetletjih do premoči glede naraščanja prebivalstva; tile bi prej povzročili nasprotno. Razlogi morajo biti potentakme le gospodarske naravi. Statistika uči, da se od Slovencev preživlja 80.80 odstotkov s poljedelstvom, od Nemcev pa le 49.93 odstotkov. Nemci bi tvorili tako komaj polovico poljedelskega prebivalstva na štajerskem, pač pa štiri petine pripadnikov industrije, in še več pripadnikov trgovine in prometa.

Kje je torej najti rešitev nganke, da ob močnejšem naravnem pomnoževanju Slovencev pojemamo neprenehoma njihov delež na skupnem prebivalstvu?

nocoj nikogar, ki bi mogel govoriti z njim.“

Preiskal sem večkrat vse kavarne od la Madeleine do predmestja Poissomère. Povsod sem videl potrte ljudi sedeti pri mizah, kakor bi niti ne imeli moči, da povzijejo svojo pijačo...

Tako sem blodil dolgo časa okoli; še-le o polnoči sem se odpravil domov. Bil sem popolnoma miren, toda silno truden. Vratar, ki gre sicer ob enajstih k počitku, mi je odprl čisto proti svoji navadi takoj, in mislil sem si: „Tu je moral pač ravno pred menoj kakšen drug iz hiše priti domov.“

Kadar grem z doma, zaklenem vrata navadno dvakrat. V moje presenečenje sem jih našel zdaj samo zaprte in domneval sem, da mi je prinesel tekem večera vratar najbrže kako pismo gor.

Vstopil sem. Ogenj je še gorel in je celó razsvetljeval nekoliko sobo. Vzel sem svečo, da bi jo prižgal pri kaminu, ko sem, pogledarši tja, zapazil, da je sedel nekdo v mojem naslanjaču in si grel noge ob kaminu, tako da mi je obračal hrbet.

Nisem imel straha, o ne, najmanj ne. Jako verjeten domnevek mi je šinil po bliskovito skozi možgane: eden mojih prijateljev me je hotel obiskati! Vratar, ki sem ga bil obvestil, ko sem šel z doma, mu je bil povedal, da se mislim kmalu vrniti, in mu je bil dal svoj ključ do mojega stanovanja. In vse okolnosti, ki so me bile osupnile pri mojem vstopu, so mi prišle zdaj zopet v

Rešitev je našel pisatelj v preseljevanju, in sicer toliko v onem, ki se vrši med poedinimi deli štajerske dežele, kakor tudi v preseljevanju, ki se vrši med celo deželo in sosednimi kronovinami. Glede druge vrste preseljevanja dokazuje statistika, da zgornje in srednje štajersko je nasproti drugim kronovinam aktivno, t. j. da priseljevanje v te dele dežele presega izseljevanje iz istih, dočim je spodnje štajersko v tem obziru jako pasivno. Leta 1900 je isto privleklo 7370 manj ljudi, nego je oddalo drugim kronovinam. Kar se tiče te vrste preseljevanja, je interesantno, da priseljenci v nemške dele se večinoma Nemci, dočim so priseljenci v slovenski del večinoma Slovenci.

Pač pa je to drugače glede notranjega preseljevanja med poedinimi deli štajerske. Tu se razmerje premika čim več v korist severnih nemških delov. Tako je bilo l. 1900 zgornje štajersko nasproti srednjemu štajersku aktivno za 3048 in nasproti spodnjemu štajersku za 3615 ljudi; srednje štajersko pa nasproti spodnjemu štajersku za 19.870 ljudi aktivno, spodnje štajersko pa nasproti drugim delom dežele razmeroma pasivno. To pomenja skratka, da se spodnještajerski Slovenci kronovine vedno več izseljujejo v nemške dele.

Razloga ni težko najti, ako se le pogleda na tabelo delavskih mezd v poedinih krajih štajerske, ki so večje v industrijalnem nemškem delu dežele. Torej privlačna sila viših industrijalnih mezd je ona, ki tisoče Slovencev odtrga od rodne zemlje in vabi v industrijalne kraje in večja mesta. Od teh slovenskih priseljencev, presajenih v večinoma čisto nemške kraje, pa izgubljajo brezdomno velik del svojo narodnost in se asimilirajo nemškemu prebivalstvu. Da je temu tako, dokazuje pisatelj tudi na podlagi statistike o deležih, ki jih imata na podlagi zadnjega ljudskega štetja obe štajerski narodnosti v starostnih kategorijah. Dočim je namreč slovenska percentuala v starostni kategoriji 0—10 let razmeroma večja nego nemška, pada ista v naslednjih kategorijah čim dalje tem bolj. Zmanjšana percentuala v kategoriji 10 do 20 let je pripisati vplivu nemškega šolstva in v poznejših letih vplivu drugojezičnega okrožja na Slovence v industrijalnih krajih.

Pisatelj zaključuje z besedami statistika Pfaundler: „Glavna zasluga na dozdnevno čudnem naraščanju števila nemškega prebivalstva je pripisati njegovi gospodarski sili in zlasti višjemu industrijalnemu razvoju, ki ima za posledico urno priseljevanje in s tem ojačanje nemškega življa. Povsod tam, kjer vlada industrija, trgovina in promet, je nemški živelj znatno pridobil“. H koncu pa dodaja pisatelj: „Narodopolitično bi se dalo iz zgornjih številk crpiti veliko pouka, ako bi se le hotelo. Da je industrija in njen razvoj najbolj prijateljska Nemcem v narodnem boju, vedo vsi, ki so živeli ob jezikovni meji in videli mnogokdaj, kako zamore eno samo večje industrijalno podjetje vzdrževati nemški značaj kakega narodno mešanega kraja.“

In mi Slovenci, kaj naj storimo proti temu? Ali naj gledamo z olimpičnim mirom na to neprestano pojemanje našega narodnega telesa, udani v svojo usodo?

Češko-nemško sporazumljenje.

Voditelji nemških strank na Češkem so imeli v nedeljo konferenco, kateri je predse-

pomin: da mi je odprl vratar takoj, ko sem pozvonil, in da so bile vrata moje sobe samo priprta.

Prijatelj, od katerega sem videl samo lase, je bil brez dvoma, čakajoč na me, zaspal pred kaminom, in stopil sem k njemu, da bi ga vzbudil. Videl sem ga čisto natančno, roka mu je visela preko stola dol in noga je imel prekrizane. Njegova glava je ležala nekoliko na levo na naslanjaču in mi pričala, da spi. Vprašal sem se: kdo bi utegnil biti? Videlo se je, da drugače le malo v sobi. Iztegnil sem roko, da bi ga potrkal po rami...

Pala je na leseno naslanjalo! Bilo ni nikogar tu. Stoj! je bil prazen!

Kaka groza! o usmiljen!

Odskočil sem nazaj kakor pred grozovito nevarnostjo.

Potem sem se obrnil, ker sem čutil nekoga za seboj; divje poželjenje, da bi pogledal še enkrat na stol, me je zopet zavrtelo. In obstal sem, od prestrašenosti loveč sapo, tako prevzet groze, da nisem mogel zamisliti nobene misli, in da bi se bil skoro zgrudil na tla.

Vendar sem v splošnem precij hladnokrven človek in kmalu sem bil zopet v posesti cele svoje pameti. Rekel sem si: „Imel sem pač halucinacijo, drugakega nič!“ In premišljal sem o tej prikazni. Misli delujejo hitro v takih trenutkih.

(Konec prih.)

doval nemški minister-rojak Peschka. O pogodbeni eksciji med Čehi in Nemci se je Peschka izjavil nastopno: Posl. dr. Herold je pogodbeno akcijo spojil z diskusijo. K temu je pripomnil, da Nemci nikdar ne dopuste kakšnega uveljavljanja češkega državnega prava. Sicer pa ne dopusti prebivalstvo, da bi se pogajanja vršila tajno, tako rekoč pod roko samo med zaupniki, kakor se je to dogodilo pri sklepanju nagodbe z Ogrsko. Razpravljalo se bo marveč s parlamentarci obeh narodov in z odprtim vezirjem. Postopati je treba le polagoma. Volilni reformi in deželnemu volilnemu redu na Češkem mora slediti ureditev jezikovnega in uradniškega vprašanja in konečno rešitev razdelitve okrožij.

Tu treba pripomniti, da je razpoloženje v nemških listih na Češkem jako vojevitno. Kar zahtevajo ti listi, bi ne značilo spoznanje od strani Čehov, da imajo Nemci pravico do povernstva, do privilegirane mesta nasproti Čehom. Nade v dosego spoznanja so torej minimalne — razun, ako bi se zgodilo ta čudež, da bi si upali nemški voditelji nastopiti proti tistemu javnemu mnenju, ki je ustvarjal nemško časopisje in bi imeli toliko srčnosti, da bi privolili v pakt, ki bi ga tudi Čehi mogli podpisati za mirno vestjo. Na takov čudež pa ni misliti, ko vidimo, da je bivši nemški minister-rojak Prade med prvimi, ki z vojevitim nastopanjem uničujejo vse mirne dispozicije med Nemci in ki hlastno brusijo meče za bodoče — boje.

Hrvatska.

Hrvatska stranka prava

bo kandidirala v 45 volilnih okrajih. Za to volilno akcijo je izvoljen poseben odbor.

Novi hrvatski ban.

Komisar Rakodczay je torej — kakor kažejo vsa znamenja — že odgospodaril. Brzo je šlo to. Nič mu ni pomagalo, da je razvil pred par ostanki bankrotirane „narodne“ stranke in pa pred nekoliko komandiranih podrejenih mu uradnikov lep, zelo lep, obširen, da preobširen program. To je bila ravno največja hiba tega programa, da je veliko preveč obetal, tako, da je moralo biti takoj jasno vsakomur, da Rakodczay sam ne more misliti na resnično izvedenje takega programa in da je to le lov na lahkovorne ljudi. Niti členi „narodne“ stranke niso zaupali. Na pomanjkanju zaupanja tudi v krogih, ki so ne pripoznavajo k resoluciji — naši politiki in ki — bodi že iz poštenega prepričanja, ali pa iz družih osebnih zazlogov — žele kakšnega modus vivendi z Madžari — na tem se je razbila ladija gospoda Rakodczaya. In to dispozicijo je znal spretno izkoristiti za se baron Rauch, sin nekdanjega bana in sedanjega kandidata za bansko stolico. Rauch je sicer strog unijonist, prišlaš skupnosti Madžarske in Ogrske, ali vedno je bil političen posebnec, ki se ni strinjal niti z nositelji istega madžarskega sistema. Tako je bil prišel v ostro navzkrižje z banom nesrečnega spomina Khuenom Hedervaryjem in tako je operiral tudi sedaj proti načrtom Rakodczaya, po katerih je hotel zbrati okolo sebe vse člene nekdanje „narodne“, recte madžarske stranke, ter pritegniti k sebi bolj omahljive elemente iz hrvatsko-srbske koalicije. In ni vspel. Tako je prišla kandidatura Rauchova v ospredje in splošno mnenje je, da je že gotova stvar, da se Rakodczay mora umakniti Rauchu. Govori se celo, da je imenovanje Rauchovo že izvršeno.

„Budapešti Hirlap“ poroča z Dunaja: Potovanje ministrskega predsednika dr. Wekerleja na Dunaj je temeljito spremenilo notranje razmere Hrvatske. Ogrski ministrski predsednik je na podlagi sklepa ministrskega sveta priporočal za hrvatskega bana Pavla Raucha, ki je izdelal nov načrt za rešitev hrvatskih zmešnjav. V resnici je bil baron Rauch tudi pozvan k cesarju, kateremu je predložil svoj pismeno sestavljen program. Ko je dosednji ban dr. Rakodczay uvidel neuspeh svojega prizadevanja, in je že naznanil ministrskemu svetu svoj odstop, je mogel ministrski predsednik v avdienci sporočiti o odstopu Rakodczayevem in o rešitvi hrvatskega vprašanja, ki se ima rešiti na drugi podlagi, nego se je skušalo doslej. Na temelju poverila Raucha je cesar sklenil, da njemu poveri bansko dostojanstvo na Hrvatskem.

Novi švedski kralj se ne da kronati.

Iz Stokholma poročajo: Kralj Gustav je izjavil nekemu sodniku „Aftenbladet“ da je prišel iz njegove lastne inicijative sklep, da se ne da kronati. Kronanje, ki ni predpisano v temeljnih zakonih, smatra on kakor odveč in neprimerno duhu časa. Odločilni pri tem njegovemu sklepu so bili stroški, ki so zvezani s kronanjem. Nadalje je kralj rekel, da se na njegovo osebno željo zmanjša tudi ceremonijel ob otvoritvi državnega zbora. Konečno je kralj izjavil, da si osebno ne more želeči nič boljšega, nego da prav priprosto in varčno živi.

Da pa ni možno tega izvesti, je kriv reprezentativni položaj vladanja. Ne bilo bi ni na korist deželi niti narodu, ako bi kralj ob običajnih prilikah opuščal mednarodne običaje.

Rusija.

Gorki za Finsko.

Maksim Gorki je priobčil kakor javlja iz Berolina, apel Finski v prilog, pozivaje Evropo, naj energično protestira proti ruskemu nasilstvu v Finski.

Ruska carica

je, kakor poroča „Magdeburger Zeitung“, v blagoslovljenem stanju. Od tega prihaja nje bolehavost, o kateri so te dni poročale novine.

Drobne politične vesti.

— Novo belgijsko ministerstvo. Sestava novega belgijskega ministerstva je bila poverjena predsedniku zbornice, Scholaertu.

Nevaren položaj v Vancouverju. Iz New Jorka poročajo: Položaj v Vancouverju je zelo resen. Na stotine Japoncev iz okolice prihaja v mesto, da pomagajo svojim rojakom, v slučaju, ako izbruhnejo novi nemiri. 12.000 Japoncev je baje na poti v Vancouver. Belo prebivalstvo je razburjeno, ker je bil en gasilec ubit. Japonci so dobro oboroženi. Oblastni je nimajo nika kega upliva. Bati se je novih nemirov.

Potovanje španske kraljeve dvojice. „Magd. Zeitung“ poroča, da pri deta španski kralj in kraljica redi meseca maja na Dunaj. Ta obisk se je imela izvršiti že minolega meseca novembra, a je bil vsled bolezni cesarjeve odložen. Z Dunaja se podasta kralj in kraljica bržkone v Draždane obiskat tamošnji dvor.

Proslava 25-letnice političnega in novinarskega delovanja posl. prof. Matka Mandića.

Nekoliko rodoljubov v zapadni Istri je sprožilo misel, da se ta jubilej poslanca Matka Mandića primerno proslavi. V ta namen se je sestavil poseben odbor, ki mu je na čelu kakor predsednik prof. Vekoslav Spinčić. Odbor je pozval občinstvo na sodelovanje s tem-le posebnim pozivom:

Blagorodni gospod! Dne 1. januarja 1908 poteče 25 let, odkar je poslanec profesor Mandić došel v Trst, da prevzame uredništvo „Naše Sloge“. Pustil je profesuro, pustil je službo, ki so mu jo ponujali, samo da more svobodno in neodvisen stopiti v narodno borbo. Ta borba je še danes jako huda, v dobi pak, ko je prof. Mandić vzel v svoje roke „Našo Slogo“ bila je ta borba obupna.

Ali Mandić ni klonil pred ničemur. Neustrašljivo je stal na braniku narodnih pravic, ki se bori zanje že polnih 25 let. To razdobje njegovega življenja izprepleteno je s proganjaji, samozatajevanjem in pomanjkanjem. Sicer pa nam ne treba trošiti besed, da pred očimo važnost uloge, ki jo je ta naš prvak igral skozi ves ta čas v kolu našega javnega narodnega življenja. Uverjeni smo, da se z vsem sreem in vso dušo oklenete srečne nakane nekoliko istrskih rodoljubov, nakane, da se 25-letnica narodnega zastopnika Matka Mandića, četudi skromno, ali vendar dostojno proslavi. V ta namen je izbran dan 12. januarja 1908, katerega dne se priredita svečana proslava in slavnostni banket v Trstu.

Sporazumno z inicijatorji te proslave obračamo se do Vas, blagorodni gospod, nadejajoči se za gotovo, da to namero podprete v vsakem pogledu. Izprošena je misel, da se tega dne izroči jubilarju spominski dar, a na proslavi da se zbere vse, kar cenil in podpira naše narodno prizadevanje v teh naših krajih.

Prosimo Vas torej, blagorodni gospod, da se potrudite, da med svojimi prijatelji razširite vest o tej svečanosti, da se za banket prijavi čim več udeležencev ter da vsi priložimo svoj obol za izročitev narodnega daru slavljenca.

SLAVNOSTNI ODBOR:

Ivan Bačić, Ante Bogdanović, Ivan Bolonić, dr. Fran Brčić, Viktor Car-Emin, dr. Milutin Cihlar, Makso Cotić, Franjo Dukić, dr. Niko Fabijanić, dr. Gustav Gregorin, Filip Ivanišević, dr. Konrad Janežić, Franjo Jelusić, Kažimir Jelusić, Laeko Križ, Josip Krmpotić, Fran Kučinić, dr. Šime Kurelić, dr. Matko Laginja, Ante Merulić, Julije Miran, Ivan Orlić, Dragotin Podreka, dr. Ivan Pošćić, dr. Otakar Rybář, Lovro Sealer, Josip Stihovič, dr. Andrija Stanger, Viktor Tomićić, dr. Dinko Trinajstić, dr. Mate Trinajstić, Gjuro Vučković.

Dnevne vesti.

Mandičeva petindvajsetletnica. Oporazimo se enkrat, da imajo ona društva, ki žele biti oficijelno zastopana na predpoldnanjski slavnosti, takoj prijaviti to uredništvu „Edinosti“, ali „Balkana“. Za banket pa se je prijaviti ali pri gospodu Josipu Gorenjcu v „Slov. knjigarni“, ali pri g. Filipu Ivaniševiću Via Valdirivo št. 17, ali pri restavratiju hotela Balkan g. Köglu. Povdarjamo posebno, da, kdor se ne zglaši pravočasno, nikakor ne bo mogel biti pripuščen k banketu. Prijaviti pa se je najkasneje do petka o poludne, kajti za restavraterja je neizogibno potrebno, da pravočasno ve za število udeležencev.

Naš državni poslanec med svojimi volilci (Dopis iz Sv. Križa) V zadnjem času nas tarejo hude nadloge. Nekdaj tako cvetoča kamenoskopska industrija, ki je iz naše vasi redila kakih 400 delavcev, začela je v minolemu letu prav močno nazadovati, vsled česar so stotine delavcev pri nas in v bližnjih vaseh komeškega in sežanskega okraja izgubile svoj lepi zaslužek. Na tem se imamo pred vsem zahvaliti socijalistom, ki so s svojimi neprestanimi, objestnimi štrajki onemogočili lastnikom kamenolomov prevzemanje večih del. Kje so sedaj ti „osrečevalci“ ljudstva? Kaj je z njihovimi obljubami, da nam takoj preskrbijo nebesa na zemlji, es pristopimo k njihovi organizaciji? Sedaj, ko so ravno radi njihovih neštevilnih štrajkov stavbeniki začeli hoditi po kamen v Italijo ali pa vporabljati celo umeten kamen, ne znajo si naši korajžni socijalisti drugače pomagati, nego da sklicujejo v Trstu shode, na katerih se jočejo radi „mizerije“, in da hodijo okoli vlade beračati, naj se jih vendar vsmili in naj prepove rabo umetnega kamena! Ali je to tisti odločni boj proti kapitalizmu, ki so nam ga vedno pridigovali?

Tudi našim ribičem se prav slabo godi. Na našem morju nam zapovedujejo tuji, Čožoti. S svojim roparskim načinom ribarenja nam trgajo naše mreže in, če se postavljamo v bran, nismo varni pred njimi niti svojega življenja. Pritožili smo se na pomorski vladi, no, tam nas še z grdimi besedami odpravljajo, kakor da zahtevamo kaj kri vičnega.

Ostaja nam samo še naše kmetijstvo. A tudi tu nismo bolj sreče. Huda in dolgotrajna suša nam je prošlo spomlad vnela vso kremo za živino. Težko pričakovane vladne podpore pa nismo še vdobili. Imeli smo sicer lep pridelek na vinu; no, vina do sedaj nismo mogli prodati. Prišlihni smo točiti je v „osmicah“, a tudi tu se nam delajo marsikake ovire.

V svojem nesrečnem položaju smo se obrnili do svojega mestnega zastopnika, g. Alojzija Goriupa, ki je obvestil o naših težavah tudi našega državnega poslanca, g. dr. Rybářa. Oba sta nas pozvala potem na sestanek, ki se je vršil v nedeljo popoldne po blagoslovu v Pirčevi gostilni. Tega sestanka se je vdeležilo lepo število kmetovalcev in ribičev.

Razgovor je otvoril g. Fran Košuta. Dr. posl. Dr. Rybář je na to poročal, kakor korake sta on in g. posl. Al. Goriup že storila o vprašanju „osmic“ in je predlagal, da se izvoli deputacija, ki naj se poda na namestništvo in izroči od njega sestavljeno spomenico. Predlog je bil z veseljem sprejet, kakor se je tudi odobrila in potem podpisala dotična spomenica. Ob enem se je izvolila deputacija.

Za besedo se je oglašil tudi g. posl. Alojzij Goriup, ki je v lepem a poljudnem govoru razpravljal o mnogih, za Križane važnih vprašanjih, izlasti o ribištvu in vinogradništvu ter je priporočal snovanje kmetijskih združenj.

O tem predmetu je govoril tudi naš državni poslanec, ki je opozarjal na to, kako so si drugje še revnejši kmetje potom sličnih združenj izboljšali svoje gospodarske razmere.

V razgovor so posegli tudi vaščani, izlasti g. vaški načelnik, ki je razložil našima zastopnikoma različne želje kriškega prebivalstva, in ribič Sulčić, ki je na drastičen način slikal, kako postopajo Čožoti in pomorska vlada.

Oba poslanca sta nam dala še več pojasnil in nas pozivala, naj se združimo v svrhu gospodarskega napredka. Ljudstvo je navdušeno pritrjevalo in je po zaključnem govoru g. Frana Košuta, v katerem se je v imenu zbranih zahvalil obema narodnima zastopnikoma ta poslednja živahno aklamiralo.

Po njunem odhodu so se zbrani vaščani še več časa razgovarjali o navetih, ki so jih slišali na tem sestanku. Želeli bi bilo, da bi se ti naveti tudi uvažali. Potem si mi Križani, kakor se je to na sestanku povdarjalo, vtrdimo svojo slovensko trdnjavo na našem skalovitem Krasu ob našem lepem morju.

Imenovanje v poštini stroki. C. kr. dvornemu svetniku ter poštenu in brzojavnemu ravnatelju gospodu Hermanu Pattay so bile podeljene insignije velikega oficirja cesarske turškega Medschidi red, in poštenu svetniku Nikolaju Dudan insignije komanderja cesarske turškega Osmanie reda.

C. kr. državna železnica. Vsled premembe voznega reda na progi Praga d. ž. d.

Badenbach d. ž. d. je za sedaj vožnja direktnih vozov I. II. in III. razreda Draždane-Trst na progi Praga-Draždane nemogoča postala in se je njihova vožnja za sedaj na progi Praga-Trst omejila. Vsled tega se sedaj čez Prago-Hrabovko nebenih direktnih vozov ne izdaja in premestitev direktnega voza iz Praga c. F. I. ž. v Prago d. ž. d. izostane.

Silvestrovo na Vrdeli. Pevsko društvo „Zora“ na Vrdeli je priredilo v dvorani „Gospodarskega društva“ Silvestrov večer s petjem, igro in tombolo. Udeležba je bila toliko, da dvorana ni mogla vsprejeti vseh došlecev.

Ves vsopred se je vršil v veliko zadovoljnost občinstva. Petje — toliko možni, kakor mešani zbori so se izvajali nepričakovano dobro, ako uvažujemo, da ima sedanj zbor nove moči, ki se vadijo že le kake dobra tri mesece.

Tombola je nudila udeležencem mnoge prijetne zabave. Istotako je igra „Srečno novo leto“ jako ugajala. Upriporitev nas je presenetila, ker so igralci prvokrat nastopili.

Višek večera pa je bilo prehod iz starega v novo leto. Lepa živa slika je predstavljala ta važni moment. Najprej je šel preko odra star obnemogel mož — staro leto. A ko je bila ura dvanaesta in je stari mož izginil, pojavili so se trije krasno opremljeni angeli, oznanjevalci novega leta. Občinstvo se je kar divilo lepemu prizoru, tako, da so morali lepi prizor večkrat ponoviti.

Numerovani govor predsednika „Zore“ je moral izostati, ker je bil predsednik z vso prireditvijo drugače zaposlen.

Ta večer — veliko udeležbo in vse razpoloženje občinstva — je pričel, kakor se naša stvar sedaj lepo razvija tudi na Vrdeli, kjer smo bili do nedavno nekako zapuščen, ker so naši prvaki morali vse svoje moči posvečati našemu središču sv. Ivanu.

Ob tej priliki so darovali društvu Ivan Godina klepar 10 K, Stanko Godina 80 stot. in Josip Furlani 60 stot. katerim se odbor iskreno zahvaljuje.

Zabavni večer, ki ga je priredilo akad. fer. dr. „Balkan“ na dan sv. treh kraljev je izpadel v popolno zadovoljstvo izbranega občinstva, ki je polnilo prostora trg. izobr. društva. Gg. M. Čok in V. Mirk, aranžerja koncerta, sta — kakor je bilo od tako izbornih moči pričakovati — s tehnično dovršenostjo igrala Dvořakov menuet in Mozartovo uverturo k operi „Čarobna piščalka“ in dodala sta še dve skladbi izven programa. Treje častverospevi, ki so bili na programu, so bili izvajani od kvarteta ak. društva skladno in vbrano in posebno Mirkova kompozicija: Lep prehod, tako jednostavna in tako lepa, je občinstvu tako ugajala, da se je morala na občno zahtevo ponavljati. Baren aplauz in občno pripoznanje njegovih skladateljskih vrlih bodi mlademu a nadarjenemu skladatelju v vspodbujbo k nadaljnjemu delovanju na muzikaličnem polju.

Po šaljivem govoru g. Čireja, se je predstavila komična opera — persiflaza v 1 1/2 dejanja: „Iz dijaških let“, katera nam predložuje vsprejem mladega dijaka v akad. draštvo. Vspheh je bil vreden prve slov. „opere“ v Trstu. Vsa čast skladatelju V. Mirku in tudi izvajalcem-pecem, ki so vzle kratki pripravi tako izborni rešili svojo nalogo.

Občna je želja, da se to opero zopet vprizeri in upati je, da peveci ak. društva ustrezno čimprej tej občni želji.

Po koncertu se je razvil animiran ples, ki je trajal pod spretnim vodstvom g. Umeka dolgo v noč.

Akad. fer. društvo „Balkan“ nam je pripravo s svojim prvim nastopom v mestu izborni zabavni večer, ki ostane gotovo vsem vdeležencem še dolgo v spominu.

Vstopnino so preplačali sledeči gospodje: Uličkar 4 K, Babč 2 K, Gernek, Rabuzan Perhavec 1 K, N. N., g. ca I. S., F. R. in Hajdeja 50 stot. Srna hvala vsem g. darovateljem.

Hrvatsko primorsko gledališče.

Včerajšnji večer se je vršil v znaku svečanosti. Bil je valet obeh glavnih zagrebnih gostov, gospe markize Strozzi in g. Boštinka; zadnjemu umetniku pa je razun tega bil večer posvečen v proslavo 25-letnice njegovega delovanja na slovenskem in hrvatskem odru. Oba umetnika sta nastopila le v dveh solocenah: g. Boštink je deklamiral uvod k Prešernovemu „Krstu pri Savici“ in g. a markiza Strozzi je recitirala „Kako naj ga počakam“, katere solosceno je ona sama prevela iz francoščine. G. Boštinkova deklamacija je bila pač taka, po kateri je mogoče še le prav uživati oni biser slovenske poezije; navdušeni aplavz občinstva je bil temu priča.

Poklonjen mu je bil v dar krasen srebrn venec se strani tržaških obdovedavateljev in srebrn service se strani vodstva hrv. prim. gledališča.

G. a markiza Strozzi je podala v svoji solosceni nov dokaz svoje velike umetnosti. Nestrpnosti mlade razvijene ženske, ki se vznemirja radi zamuda svojega moža, ljubezai, ljubosumnosti je sedaj z nainostjo, sedaj s humorjem, sedaj s tragično pozo dajala tak izraz, da je začarala občinstvo. Ob oduševljenju občinstva je bila veliki umetnici poklonjena prekrasna košarica cvetlic s palmo.

Igralo se je potem dva komada srbskega dramatika Nušića, „Knez od Semberije“, ki ga v Trstu že poznamo, in šaloigro „Navaden

človek". Vrlina zadnje obstaja zlasti v lokalnem srbskem koloritu in v neizrečeno komičnih situacijah. Omenjamo pohvalno komika g. Petrovića in Hajduškovića, kakor tudi ljubimski parček g. Andjelkovića in g. Veselinovića.

Občinstvo, ki se je sicer ves — precej dolgi — večer imenitno zabavalo, je le obžalovalo, da mu ni bila dana prilika uživati v večji meri umetnost g. Borštnika, čigar kratki nastop ni bil primeren proslavi njegovega jubileja.

Po predstavi je bil v hotelu „Balkan“ prisrčen komers v slovo obema umetnikoma. Ob šampancu se je sprožilo nekoliko napitnic. G. Borštnik pa je obljubil, da pride nazaj v Trst aprila meseca kakor gost stalnega slovenskega gledališča. Ta novica razveseli gotovo vse naše čitatelje.

Danes zvečer ob 8. uri uprizori se Carminovo „Zimsko sunce“, originalna slika iz istrskega življenja v 4 dejanjih.

Tržaška mala kronika.

Padel je v morje. Pišejo nam: Dne 28. decembra minolega leta je padel v morje 32-letni kmetovalec iz Rodika Josip Babič po domače Lekan, katerega so bili pilotje potegnili iz vode. Nikakor pa ne Josip Babič, bivši župan in posestnik v Rodiku, kakor se je splošno mislilo.

Roparski napad. Predminolo noč ob 1. uri sta dva lopova v ulici della Barriera vsesila napadla 33-letnega trgovskega agenta Josipa Benčiča, ki stanuje v ulici del Salice. Benčič se je namreč vračal domov, ko sta lopova skočila nadenj ter ga začela biti s pestmi. V tem mu je pa eden njiju stegnil raztegnjeno zlato verižico, vredno 134 kron, a iz žepa mu je vzel 5-kronski srebrnjak. Na Benčičevo vpitje sta prihitela dva redarja, ki sta aretovala oba lopova ter ju odvedla na policijo. Aretovana sta 28-letni Ivan K in pa 24-letni Ernest P. — Benčič je moral pa na zdravniško postajo, ker je bil ranjen na glavi.

Aretovan tat. 23-letni ogljar Franc K. je bil predvčeršnjim popoldnev aretovan na parniku „Bar. Edmondo Weil“, na katerem je bil v službi. Aretovan je bil pa zato, ker je bratoma Nikolaju in Tomažu Pavlovič, ki stanujeta v ulici dei Capitelli št. 5, ukradel več komadov obleke, vredne 33 kron.

Aretovan je bil včeraj 16-letni dninar Ottilio Del Piero, doma iz Vidma, ker je skušal zlorabiti neko 7-letno dekletce.

Tatvine na Lloydovih parnikih. Pred več t. d. je bil aretovan neki Petronio, sobar na Lloydovih parnikih. Aretovan je bil radi tatvine in proti njemu je uvedena kazenska preiskava. Zdi se pa, da je ta preiskava dokazala, pa so tatvine na Lloydovih parnikih nekaj vsakdanjega, a tatovi da so prvi sobarji. Na zahtevo sodišča je policija v soboto in v nedeljo izvršila hišne preiskave na stanovanjih vseh prvih sobarjev, ki so v službi pri Lloydu, a vspeh teh preiskav so bili — stiri vozovi, natorvorjeni z najrazličnejšim blagom: steklenicami, kupicami, krožniki, perilom, stolci, preprogami itd. In vse to blago, ki je bilo ukradeno na raznih Lloydovih parnikih, so našli na stanovanjih prvih sobarjev.

Društvene vesti.

Pevci pev. društva „Kolo“ se uljudno vabijo danes zvečer ob 8. uri v prostore N. D. O. na pogovor radi sestave liste novega odbora.

Odbor pevskega društva „Zarja“ v Rojanu se najtopleje zahvaljuje vsemu slavnemu občinstvu, ki se je toli v lepem številu udeležilo koncerta dne 1. t. m.

Osobito se zahvaljuje drž. poslancu g. dr. Rybářu, dež. posl. g. Gerdolu, ter vsem ostalim, ki so vstopnino preplačali. Teda dne pa se ni moglo vprizoriti igre „Dobro jutro“ iz vzroka, da je eden gospodov, ki je imel glavno ulogo, nenadoma obolev ter se ni moglo v zadnji moment ga nadomestiti.

Da se pa društvo oddolži nasproti slavnemu občinstvu, se v najkrajšem času deloma ponovi isti vspeh v igri.

Opozarja se tem potom vse gg. pevce in g. se pevke, da je nočoj (sreda) pevka vaja, kakor tudi gg. diletante, da se gotovo vdeležijo nočnejše vaje.

Vesti iz Goriške.

Razpisana je služba potovalnega učitelja s slovenskim učnim jezikom in sicer za politični okraj Tolmin in občine trnovske visoke planote s sedežem v Tolminu.

Državna podpora. Ministerstvo za poljedelstvo je dovolilo za napravo napajališča v Sv. Martinu na Krasu 7400 kron državne podpore.

Umri ob grobu. V nedeljo popoldne so pokopali v Solkanu neko ženo. Ko so jo prinesli pogrebci na pokopališče in spustili krsto že v grob ter potegnili vrvi vun, je zadela mrtvoud enega pogrebeev; isti je padel ter obležal mrtve pred še ne zasuto jamo.

V kotel, poln vročega luga, je padel 3 in pol letni Ivan Travižan v St. Petru pri Gorici in se po vsem levem delu telesa tako opeknel, da v soboto zvečer umrl.

Vesti iz Istre.

Ladija se razbila. Z Reke poročajo: V soboto zvečer ob 5. in pol uri odšla je iz luke

Baros ena onih bracer obavlja, ki kratko plovbo iz Reke na Krk in obratno. Ta ladija, na kateri je bil lastnik Anton Kumbatović, je plovila v Omišelj. Pihala je močna burja. Ladija je s protivnim vetrom plula do blizu Ureña, a tu jo je burja prebrnila. Neki prebivalci iz Kostrene Sv. Lucije so slišali klicanje na pomoč in so takoj brzojavili o nesreči pristaniščnemu uradu na Reko. Isti je odposlal na pomoč parnik „Elere“, ki je prišel do prebrnjene ladije, ali ni našel niti enega od onih, ki so se malo pred nesrečo vozili v Omišelj. Z Antonom Kumbatovićem se je namreč vozil tudi njegov sin Nikola, in neki sušiški dijak po imenu Jakov. „Elere“ je potem križaril po vsej kvarnerski obali ter iskal ponesrečenca. Toda zastoj. Utonila sta Anton Kumbatović in gimnazijalec, dočim se je sin rešil, prijemši se za neki večji lesni predmet, ki ga je morje vrglo iz ladije. Burja ga je gonila proti Mošćenicam, kjer se mu je po silnem naporu posrečilo rešiti se na suho. V ponedeljek zjutraj se je s parnikom „Sokolom“ odpeljal na Reko, kjer se nahaja sedaj pri nekem svojem sorodniku, a nahaja se v tako žalostnem stanju, da se je bati za njegovo življenje. Popoveduje, kako ga je nesrečni gimnazijalec nekočkrat pozdravil z obupnim in tresočim glasom: Z bogom Nikola... in potem izginil v morskimi globlini.

Župnikom in dekanom v Vodnjanu je imenovan tamonjski župe-upravitelj Rafael Fullin.

Vesti iz Kranjske.

Državni poslanec Povše postane baje deželni glavar kranjski. V tem slučaju se odpoje svojemu državnozbornemu mandatu.

Morilca svoje matere aretirali. Janca Mihelič iz Semberjev, ki je umoril svojo mater, so orožniki v petek aretirali na Dobravici nad Igom, kamor se je bil pripeljal s svojo ženo in otrokom v poset k roditeljem svoje žene.

Razne vesti.

Mraz na Francoskem Skoro po vsem Francoskem vlada silno ostra zima. V severni Francoski našli so mnogo ljudi zmriženih. Kanali so zamrznjeni in plova je ustavljena. Velika zima je tudi v Belgiji, v Rusiji in v Nemčiji. V Erfurtu, Weimaru je kazal te dni toploter 27. stopinj mraza po Celziju.

Prvi kralj iz hiše Bernadotte. Švedskim kraljem Oskarjem II. je umrl četrti kralj iz hiše Bernadotte. Znano je, na kak način se je ta rodbina iz najskromnejših družabnih prilik popela na kraljevski prestol. Prvi kralj je bil grenadirski korporal, ki se je v Berguesu zaljubil v neko izredno lepo deklico, Terezijo Ano Midet, hčer nekega brivca. Ona je siromašnega korporala na grd način odbila, rekši, da bi ga vzela, ako bi bil stražmojster. In v resnici se je pozneje omožila z nekim stražmojstrom, umrla je pa leta 1853, ko je bil njen prvi oboževatelj že davno zatisnil oči kakor švedski kralj Karol XIV. Ivan. On je to žensko tako goreče ljubil, da si je daljvalaktu tetovirati njeno ime. Ko je postal kralj, podrgel se je operaciji, s katero se mu je to ime odstranilo. Dr. St. Rekule pripoveduje v listu „U. Gesel. Korresp.“ neko drugo ljubavno pripoved tega prvega kralja nove švedske dinastije. Leta 1789 zaljubil se je kakor stražmojster v hčer nekega trgovca, ki je bila nasproti njemu vedušnja nego brivčeva hči. Povila mu je otroka, na to pa umrla. Ko je bil Bernadotte leta 1799 že general, se je poročil s hčerko nekega bogatega trgovca iz Marsilje, ki se je zvala Evgenija Clary, in ki je potem tudi v soprogom delila čast in dostojanstvo švedskega prestola.

Osoda potomcev razbrzda žene. Početkom 19. stoletja je umrla v Italiji neka občeznana razbrzdana žena, ki se je rodila leta 1760. Zapustila je mnogo potomcev. Nekoliko italijanskih psihologov in statistikov pričelo je preiskovati usodo njenih potomcev. Prišli so do nastopnih podatkov: Od 843 njenih potomcev je bilo proučeno življenje njih 709. Izmed teh je bilo 106 nezakonskih otrok, 142 beračev, 64 jih je končalo v ubožnicah, 151 v blaznicah, 76 jih je bilo obsojenih radi raznih zločinov — od teh 7 radi umorstva.

20 300 metrov nad zemljo. To silno visočino je dosegel dvostroki balon švicarskega osrednjega meteorološkega zavoda v Curigu. Ta balon je bil spuščen dne 25. junija m. m. Čez 2 in pol uri je pri mestu Büllele in Kantonu Turgau pal na zemljo. Do višine 20.300 metrov je ta registrirani balon potreboval 60 minut. Najnižjo temperaturo — 58° Celzija je registriral v višavi 11.700 m. Nad to višino se nahaja topleja zračna plast, ki ni dolej še pojasnjena, ki pa je bila znana že prej. V največji visočini 20.000 m je bila temperatura le — 44 stop. C., dočim bi se po normalnem računu imelo pričakovati — 80 stopinj.

Trgovina s pohištvom Peter Jeraj Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah

ANTON JOGAN, mizar

Sprejme vsakovrstna naročila in popraviljanja.

Ima vedno pripravljeno pohištvo za spalne in jedilne sobe ter kuhinje.

TRST — ulica Farneto 45.

Poulards, race, purani, štajerske kokoši. Racija mast, slanina, maslo, konzerve. Dnevni dohodi. Cene jako zmernne. — Postrežba na dom.

Trst, ulica Campanile št. 15.

Velika izbira Pohištva

Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedilne sobe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, slike, zrcala, stolice, papirno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8

(Rudeče table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

Vzajemno zavarov. društvo za govejo živino
v Škedenju

vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo dne 26. t. m. ob 3. pop.

v prostorih „Gospod. društva“.

Vspored po pravilih.

Trgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

VELIKA IZBERA iz barvanega fuštanja za srajce in obleke, pletenine, kravate, moderci in razne potrebščine; srajce za moške bele, barvane in fuštanjaste. Ovrtniki ovratnice zimse maje za ženske in konfekcionirano blago za delavce.

Pečarna in sladčičarna

VINKO SKERK, Trst ulica Acquedotto 15

Ima 3-krat na dan sveži kruh. Veliko izbira bliskov in bombonov za čaj. — Moke in najboljši salicov. Bombone iz čokolade in napojnice s najfinjšimi likeri. Sprejema naročila za vsakovrstne torte in krokanke, ter darila vse na dom in franco. Dezertna vina v butilkah in raznovrstne likere. Veliko izbira predmetov za božično drevo po nizki ceni.

Podružnična ulica Miramar št. 9

Svoji k svojim!

Žveplenke družbe sv. Cirila in Metodija.
Ilirske testenine tovarne Znideršič & Valenčič.
Praške in furlanske gnjati, Čokolada, pristni med, in drugih predmetov se dobiva v zalogi pri

Vekoslav Plesničar

Trst, ulica Donizetti in vogal S. Francesco d'Assisi

Komisijsko in agentursko podjetje.

Patentiran divan-postelja MACHNICH

Okoli radi svoje krasne elegauce vsaki prostor in se spremeni v hipu s samim premakljanjem v jako komudno posteljo z lastnimi žimnicami in blazinicami.

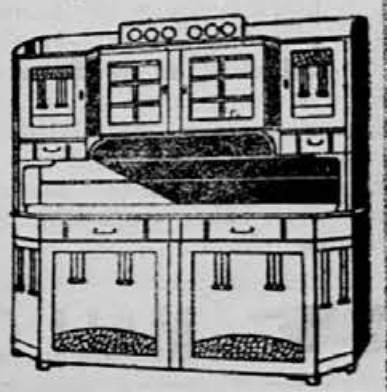
Prospekti zastoj. — Eventuelno na mesečne obroke.

Skladišče najfinejega in solidnega pohištva

v modernem slogu. — Popolne sobe.

Lastna delavnica za vsakovrstno tapecirarsko in olupševalno delo.

ANTON MACHNICH, TRST, ul. S. Giovanni 10



DORIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvpečajnje sredstvo proti

DORIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

preparata v Trstu: Rafajla Godina, lekarna „Sila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakuba in Josipa Godina, lekarna „St. Iyer“, Farneto 4.

Medicinska stan. št. 1492 iz Trsta se ne odlašajeta zaradi od 4. septembra proti paktu. posvetila ali proti antiseptični posteljni sanaciji 7-8 francoski posteljni in sanaciji.

Očevidec smrti cesarja Maksimilijana. V Kornenburgu je 3. t. m. umrl viši revident avstrijske severozapadne železnice, Adolf Jeannot, v starosti 70 let. Jeannot je bil svoj čas med dobroveljeli, ki so šli s cesarjem Maksimilijanom v Meksiko. Ko so leta 1867 izbruhnili v Meksiku nemiri, se je Jeannot kakor podčastnik udeležil bojev pod cesarjem Maksimilijanom. Bil je z drugimi vjet v Queretaru in je videl, ko so meksičanski ustaši dne 19. junija 1867 ustrelili cesarja Maksimilijana. Po smrti cesarja se je Jeannot povrnil v Avstrijo in stopil v službo severozapadne železnice, kateri je kakor uradnik pripadal do svoje smrti. Lansko leto se je na Dunaju udeležil slavnosti povodom 40-letnice smrti cesarja Maksimilijana.

Varjak v japonskih rokah. „Ostasiat Lloyd“ javlja, da se ruski križar „Varjak“, ki so ga osvojili Japonci, nahaja v Jokosuki pod imenom „Soia“. Nedavno so napravili pokuse s „Soio“, a uvidelo se je, da popravki niso najbolje izvedeni. Ti popravki stanejo eden in pol milijona jenov. „Varjak“ je bil, kakor znano, zgrajen v Filadelfiji, ker je stal 7 mil. rubljev.

Častništvo in sokolske zabave. Vojaska uprava v Pragi je najstrožje prepovedala častnikom, da se udeležujejo sokolskih zabav.

Kanal Genova - Bodensko jezero. Italijanski inženir Caminada je izdelal načrt za kanal, ki bo vezal Genovo z Bodenskim jezerom. Te dni je Caminada pred italijanskim kraljem predaval o tem svojem načrtu. Kralj mu je obljubil, da obišče razstavo, ki se v kratkem otvori in na kateri bodo razstavljeni načrti omenjenega kanala.

Koliko volilcev ima Hrvatska. V Hrvatski, ki ima 2 in pol milijona prebivalcev, je 52.000 volilcev, od teh jih odpada na uradnike 20.000. Volilnih okrajev je 61.

Statistika tryljenja ogrskih Slovkov. Kako mažarska surovost preganja ogrske Slovake, pričajo le te številke: Od leta 1898. so Slovaki imeli 106 političnih procesov, izmed katerih 88 je končalo z obsojenjem in samo 18 z oprostitvijo obtožencev. Toženi je bilo 568 oseb, dozdaj obsojenih pa 389. Razum tega ni še končanih 15 tiskovnih pravd. Obsojenci so dobili 36 let, 4 mesece in 17 dni zapor in 23.538 K globe. Vsi so bili sojeni in obsojeni radi političnega ščuvanja (!) in političnih zločinov. Izmed obsojenih je bilo 327 kmetov, rokovalcev in obrtnikov in 62 častnikov. Izmed častnikov ni niti eden, ki bi ne bil obsojen vsaj v enem slučaju. „Slovensky Tyždennik“ ima 12 pravd, v štirih slučajih je obsojen na 1 leto 2 mesece in 1567 K globe. „Ludove Noviny“ imajo tudi 12 pravd in so že obsojene v 8 slučajih na 4 leta, 3 mesece zapor in 3400 K globe. „Narodne Noviny“ imajo 10 pravd in so obsojene na 1 leto, 37 dni zapor in 3600 K globe. Vsi drugi listi so imeli 2 ali 3 pravde.

Deset tisoč dolarjev za eno nogo. Sodišče v Čikagi je prisodilo 10.000 dolarjev pet let staremu dečku po imenu William Kehoe za izgubo ene noge. Dečka je povzela pred dvema leti polnična želez, in mu skvarila nogo, da so mu jo morali pod kolenom odrezati, za kar mora sedaj družba plačati omenjeno svoto.

Toselli v Berlinu. Pianist Toselli priredi 10. januarja koncert v Berlinu.

Vojaške ječe. Pred nekoliko dnevi je vojno ministerstvo izdalo naredbe glede neklih lastnih reform o vojaških ječah. Iste reforme temelje na modernih zahtevah, tako da se je v teh naredbah vzelo ozir tudi na higijeno v ječah. Te ministerske odredbe so v ozki zvezi z napadi v poslanski zbornici proti vojaškim oblastnikom.

Siamski kralj — romanopisec. O svojem potovanju po Evropi je siamski kralj napisal knjigo pod naslovom: „Pisma mojega leri“. V knjigi opisuje zanimivosti tega potovanja, izlasti je interesantno poglavje o draginji in kupovanju igrač.

Z zobmi rojeni otrok. V Granite City bolnici v St. Louisu, Sev. Ameriki, so 24. meseca decembra štiriletnemu sinu gospo Annie Wade velik sprednji zob, s katerim je prišel otrok že na svet. Zdravniki niso hoteli zoba preje izravnati, dokler se niso pojavile bolečine v otrokovih ustih.

Odrekel se grofovstvo. Grof Ferdinand Hofberg, součenev in prijatelj iz mladih dni nemškega prestolonaslednika, se je odrekel grofovskega naslova. Pred nekoliko časa je vzel za ženo deklico, ki je bila zaposlena kakor prodajalka pri nekem izdelovalcu rokovic.

Prodajalna jestvin

ALOJZ LEGAT

Sveže blago. — Poštena cena.

BAR VARNICA pralnica in čistilnica oblek na suho
CENE ZMERNE. Ulica Farneto 11. A. Beagan

Proda se obešala, postelje, oprave za spalno sobo najfinijega dela, kuhinjske oprave „Secesien“, mozaično umetniško mizico, vredne 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2.

Prodajalnice jestvin
Peter Peternel, Trst
ulica Giulia 76.

Prodaja: kave, riž, testenine, sladkor, mleko, maslo, milo, olje, sveže in suho sadje, kostanj, otrobi, sočiva itd. Poštne pošiljke na deželo od 5 kg naprej. Abolka in kostanj na drobno in debelo v vsaki množini. Vsaki dan sveže blago.

MERKUR

J. ULČAKAR & Co. - Trst

Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli št. 19 — Telef. 1874

Komisije. - Zastopstva. - Informacije.

Zaloga raznovrstnega kolonijalnega in družnega blaga.

— ZAHTEVAJTE CENIK —

Cenjeni odjemalci!

Častim se naznaniti Vam, da sem odprl v Trstu, v ulici Poste št. 10 (vogal Valdirivo)

Prodajalnice manifakturnega blaga

katera je preskrbljena z vsemi potrebščinami ter se priporoča za blag. naklonjenost. Udani

Antonio Contento.

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Avtorizovana delavnica za električno napeljavo

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto
Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelkovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrila. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONI.

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKÉ ZADRUGE

v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORII (ROSARIO)
PALAČA MARENZI

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA

TELEFON 11631

12 finih porcelanastih krožnikov, 12 malih kristalnih krožnikov za compôte, 12 kozarcev 6 japonskih podkozarcev, 6 nožev z belo kovino, 6 vilic z belo kovino, 6 žlic z bele kovine, 6 žlic z bele kovine, 1 posodico za milo, 1 držaj za žigice, 1 svečnik, 1 posodo za kavo, 1 posodo za čaj in 1 pepelnik, 72 komadov tedaj pošilja proti predplačilu K 10 (potom poštne nakaznice)

Bazar 33 in 49, Trst, ul. S. Nicolò 29

Gianoni Giovanni

komisijonar in zastopnik ul. PROCURERIA, 2.

Izključno zastopnik z zalogo na debelo in drobno

Graetzin - Licht D. R. P. 126-135 (Mannesman)

Beložarna luč, takozvani električni plin, 100 svetlob, prihrani se 40% na plinu, prihrani se mrežice in cilindre. — Prodaja mrežic, tulipanov, cilindrov in drugih potrebščin po tovarniških cenah. Aparati z mrežico za petrolejne svetiljke 80 svetlob. V 15 urah porabi 1 liter petroleja. Zaloga papirja, apaniranega stekla in umetnega puhlača, macole iz jekla za kamenoseke.

Električno vpeljavo

izvršuje

Franjo S. Dalsasso

TRST

ulica S. Spiridione št. 6.

HOTEL

Pri zlatem jelenu

v GORICI.

Ugodna lega sredi trgovskega dela mesta. — Nad 40 na novo opremljenih sob. — Velik jedilni salon, stekleni salon, obširen vrt, veranda, klubove sobe, kegljišče. Izborna kuhinja. — Plzensko in Puntigamsko pivo. — Raznovrstna namizna vina in v butelkah.

Za pred. duhovščino separata soba na razpelo.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča udani

A. DEKLEVA.

Ivanka Dor ghini

TRST -- ulica Madonnina št. 8

VELIKA ZALOGA

pohištva, manufaktur, ur, slik, zroal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe.

Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

Skladišče pohištva

VITTORIO VOSILLA

preseljeno iz Lipskega trga 7 v

ulico Sanità št. 8 vogal ul. Porporella

nasproti kavarni Fedel Tristino

je bogato založeno z novim neprekosljivim solidnim in eleg. pohištvom

CENE ZMERNE.

Pietro Cucit

mizar

Trst, ulica Fontana št. 7 in 9.

Specijalist za razkošno pohištvo vsakega kroja.

Vsakovrstna dela v lesu.

Prilika!! Okoristite se!!

V ulici Beccherie št. 3

najdete v veliki izbiri

okvirje vsake vrste in delalnico

za povečanje fotografij

po najnižjih cenah.

FRAN SKOK

tapetar elast. pohištva, žimnic itd.

Izvršuje popravljanja po zmernih cenah.

Trst, ul. Giovanni Boccaccio 4

polunadstropje.

ZALOGA

Istrskega in dalmatinskega vina

zajamčeno pristnega

s prodajo na debelo in drobno

Bernardo di Chiara

TRST, ulica dei Bachi št. 9

Za krmnarje in gostilničarje po dogovorili cenah.

Hočete se prepričati?

obiščite veliko skladišče

Marije vdove Salarini

Monte della Fabra 2 ul. Poste Nuove 8

(vogal Torrente). „Alla Città di Londra“

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke, kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh, iz raznih paletov. Obleke za dom in delo. Delavski obleke, Tirolski loden. Nepremičljivi plašči (pristilngeliki). Specijaliteta: blago tu in izozemskih avtor. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovjši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

TOVARNA ZRCAL

ATTILIO PIZZORNO

TRST, ulica Giuseppe Parini št. 9 — vogal

ulice Giorgio Vasari.

Ogledala navadna in ogledala. — Poprebranje starih zrcal. — Skladišče kristalov, navadnega in delanega stekla. — Zaloga navadnih in ogledalnih sip za kožije. Ogledala kristali, vezani z medjo. — Zrcala v urzi. Šipe z vsakovrstnimi risbami. — Apaniranje sip.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotehnik

TRST, ulica dell' Aequedotto št. 26

Avtorizovana elektrotehnična delavnica s pridružen

mehanično delalnico

Spregleda vpojavo električne razsvetljave, svencov, telefonov, strelkovodov, kakor tudi mehanična dela, ki se v zvezi s elektrotehniko, kakor popravila dinamičnih motorjev in presnovne svetiljke kakršnega si budi sistema.

Cene jako zmerno in izvršitev popolna.

MALI OGLASI.

Prilika. Novi veliki dohodi blaga za obleke paletot za moške in dečke po najnižjih cenah pri Ivanu Šimic, Trst, ulica Barriera 32 (v hiši lekarne Picciola) 1349

Gospodična edenindvajsetletna se želi ssnaniti z gospodom v starosti od 25 do 40 let, če možno v cesarski službi. Naslov pove „Isrnatni oddelek Edinosti“.

HOTEL BALKAN

10 sob, elektr. razsvetljava, kiti, kupališče, Cene zmerno, Počezaj & Zigi

HOTEL BALKAN